

vezényelte Bizet-nek Daudet »L'Arlésienne«-jéhez írott szvitjét melodramai feldolgozásban. A Dunántúl majdnem minden nagyobb városában (Pécs, Kaposvár, Nagykanizsa, Szombathely, Sopron, Veszprém, stb.) nagyszabású hangversenyeken vezényelt. Számos országos kiállításon (Pécs, Lugos, Nyíregyháza) működött székesfehérvári honvédenekarával. Megalapítója volt a székesfehérvári filharmóniai egyletnek és városi zeneiskolának. Az ottani főreáliskolának és felsőbb leányiskolának is kinevezett énektanára volt. 1913-ban honvédenekarával Székesfehérvárról Nagyváradra helyeztetett át. Itteni egy évi sikeres működése után 1914-ben Budapestre került, hogy átvegye Bachó István örökét: az I. honvédkerül. zenekar vezetését. A háború alatt Budapesten a Városi Színházban, dr. Dalnoky Viktor rendezésében, betanította és vezényelte Adam: »A nürnbergi baba« c. operáját. Ugyancsak itt adta elő a »Walkür« I. felvonását Jeritza Mária és Burrián Károly közreműködésével, háborús jótékony célra. 1917-ben honvédenekarával propaganda-körútra ment Bajorországba, ahol Münchenben (a kir. udvar előtt), Fürthben, Augsburgban, Würzburgban, Regensburgban, Nürnbergben, Bayreuthban és Passauban öregbítette a magyar zene jó hírnevét. 1918 tavaszán Szófiában, majd Konstantinápolyban, — mindkét helyen a kir. udvar előtt — szerepelt zenekarával nagy sikerrel. Azóta állandóan a főváros egyik legnépszerűbb, nagyképzetségű zenekarvezetője. 1920-ban az Orsz. Zeneakadémián a karmesteri vizsgát sikerrel tette le. 1921-ben a kormányzó honvédségi zeneügyi igazgatóvá nevezte ki. Hosszas érdemes működése alatt számos hazai és külföldi kitüntetésben részesült; így megkapta többek közt: a magyar Signum Laudis, a koronás arany érdemkeresztet a vitéségi érem szalagján, ugyanezt a Ferenc József-rend szalagján, a Vöröskereszt hadiékítményes II. oszt. díszjelvényét, magyar szolgálati díszérmet, a »Pro Ecclesia et Pontifice« arany díszkeresztet, herceg Lichtenstein jubileumi emlékermet, a bajor I. oszt. kat. érd. keresztet, a bolgár hadiékítm. IV. o. kor. lovag-keresztet, a bolgár vörös kereszt ezüstérmet, a török »Medzsidszie-rend« tiszti csillagát és »Oszmanie-rend« V. oszt.

csillagát, a török vörös félholdat. F. elévülhetetlen érdeme, hogy a magyar városok színházait elsőrendű zenekarával kiváló zenei produkciókhoz juttatta és hogy úgy a tőzgyökeres magyar vidéken, mint a fővárosban a klasszikus zene népszerűsítésével a magyar zenei kultúrát terjesztette.

Fridvalszky Anna, színésznő, sz. 1901. ápr. 1-én, Debrecenben. Színpadra lépett 1922. szept. havában.

Friebeisz István, (rajkai), az első magyar színházi ügynökség tulajdonosa, a magyar Színészegyesület cszméjének megpendítője, sz. 1822-ben, Vácott, megh. 1890. febr. 8-án, Budapesten. A gimnáziumot Vácot végezte, a jogot pedig a pesti egyetemen hallgatta. 1842-ben pest-megyei esküdt, 1848-ban honvéd és ez év. okt. 19-én hadnaggyá léptetik elő. Kossuth Lajosnak követté való megválasztásában élénk agitációt fejtett ki. 1869-ben Pesten megtelepedve, Lenhardt Edével (l. o.) megalapítja az első magyar színházi ügynökséget, melynek haláláig igazgatója volt. Közvetítette a színészek szerződését és a szindarabok előadási jogát. »A Színpad« c. szaklapot 1869-től 1890-ig szerkesztette. Színműfordításai: »Karácsonyi ajándék«, »Bem apó«, »Szőke Anna«, (Berg-től) »Jégpálotak«, látványos dráma. »Cancan a törvényszék előtt«, operett. (Lásd: Cancan címszó alatt is) »Bajor Ottó«, tört. dráma, 1867-ben bemutatta a Budai Népszínház. »Bem hadjáratok«, harcias látványosság, írta: Marengo, bem. 1868. aug. 22. Budai Népszínház. »Hasznos orvosság a nősülésre«, vj. 2 felv. »Az utolsó jezsuitak«, szmú 3 felv., írta: Langer A. »A tartalékos«, életkép énekkel 3 felv., írta: Costa Károly, zen. szerz. Pohl J. »12 óra, vagy a jóérlélmű szabó viszon tagságai«, szmú 3 felv., írta: Berg O. F. »Sohasem akar férjhez menni«, eredeti vj. 2 felv. Röpirata: »Valami a magyar vidéki színészletről«, 1869—81.

Friedbauer Gizella, 1901—1902. a M. Kir. Opera tancosnője volt.

Friedel János, magyar származású német színész, sz. 1755. aug. 17-én, Te-